

Medijski prikaz muškarca i žene na primjeru bračnog para Raspudić na Večernji.hr i Gloria.hr

Topolko, Paulina

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:122:523506>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

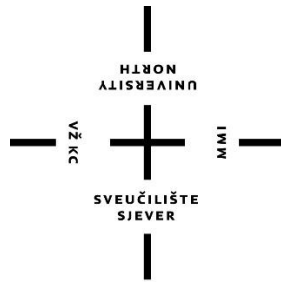
Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-16**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

**Sveučilište
Sjever**

Završni rad br. 232_NOV_2022

**Medijski prikaz muškarca i žene na primjeru bračnog para
Raspudić na Vecernji.hr i Gloria.hr**

Paulina Topolko, 3731/336

Koprivnica, rujan 2022. godine

Prijava završnog rada

Definiranje teme završnog rada i povjerenstva

ODJEL	Odjel za komunikologiju, medije i novinarstvo		
STUDIJ	preddiplomski sveučilišni studij Novinarstvo		
PRISTUPNIK	Paulina Topolko	MATIČNI BROJ	3731/336
DATUM	8. 9. 2022.	KOLEGIJ	Novinarska radionica 1
NASLOV RADA	Medijski prikaz muškarca i žene na primjeru bračnog para Raspudić na Vecernji.hr i Gloria.hr		
NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU	Media presentation of a man and a woman on the example of a married couple Raspudić on Vecernji.hr and Gloria.hr		
MENTOR	Lidija Dujčić	ZVANJE	docentica
ČLANOVI POVJERENSTVA	1. doc. dr. sc. Krešimir Lacković, predsjednik 2. doc. dr. sc. Željko Krušelj, član 3. doc. dr. sc. Lidija Dujčić, mentorica 4. doc. dr. sc. Irena Radej Miličić, zamjenska članica 5.		

Zadatak završnog rada

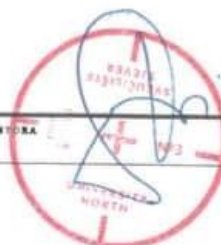
BROJ	232_NOV_2022
OPIS	Komparativnom analizom medijskih sadržaja objavljenih na jednom informativnom (Vecernji.hr) i jednom specijaliziranom portalu (Gloria.hr), u ovom završnom radu istražuje se medijski prikaz muškarca i žene. Kao ilustrativan primjer odabran je bračni par Raspudić čija je medijsku vidljivost pojačana činjenicom da su akademske karijere istodobno zamijenili političkim.

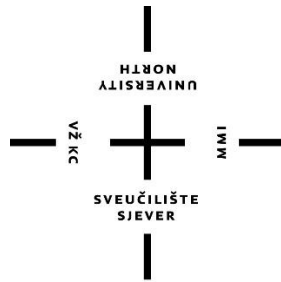
U radu je potrebno:

1. Uvodno postaviti teorijski okvir istraživane teme.
2. Definirati metodologiju istraživanja.
3. Analizirati medijske sadržaje prema postavljenim kriterijima.
4. Osvrnuti se na rodne aspekte online novinarstva.
5. Izvesti zaključke na temelju provedenoga komparativnog istraživanja.

ZADATAK USUČEN 9.9.2022.

POTPIS MENTORA

Sveučilište Sjever

Odjel za komunikologiju, medije i novinarstvo

Završni rad br. 232_NOV_2022

Medijski prikaz muškarca i žene na primjeru bračnog para Raspudić na Vecernji.hr i Gloria.hr

Studentica

Paulina Topolko, 3731/336

Mentorica

Lidija Dujić, doc. dr. sc.

Koprivnica, rujan 2022. godine

Predgovor

Kroz povijest žene su bile podložne muškarcu, obitelji i kući. No, današnji mediji i dalje prikazuju ženu kao podložnu, onu koja mora ispuniti brojne uvjete da bi bila „ravna“ muškarcu. Prema dostupnim podacima, čak ni plaća žene i muškarca nije ista, bez obzira na činjenicu prema kojoj oboje imaju jednako obrazovanje ili rade isti posao na istoj poziciji.

U hrvatskom medijskom prostoru vidljiva je razlika između prikaza muškarca i žene. Ta je razlika još izraženija primjerice dolaskom toplijeg vremena. Velik broj domaćih portala tada žene objektivizira i seksualizira njihovo tijelo. U naslovima se koriste riječi poput „zgodna“, „vruća“ i slično. Kao naslovne fotografije tekstova, čak i onih za vremensku prognozu, koriste se polugola ženska tijela. S druge strane, takve fotografije ili pridjeve koji bi opisivali muškarce, u domaćim medijima pronaći ćemo prilično rijetko.

Ovu sam temu odabrala zato što sam već i prije upisa na studij primijetila razliku između medijskog prikaza muškarca i žene. Takav pristup smatram neprikladnim jer se kao društvo zalažemo za promjene i jednakost spolova, a istovremeno se sunčano vrijeme najavljuje fotografijama žena u kupaćem kostimu. Nadalje, smatram da takva razlika ne bi smjela postojati u vremenu u kojem živimo, ukoliko želimo bolju budućnost i ravnopravnije društvo. Žene su se stoljećima borile za položaj u društvu koji imaju danas. Bojim se da će se za stvarnu ravnopravnost s muškarcima morati nastaviti boriti, a pravo je pitanje hoće li se ikada uspjeti i izboriti.

Voljela bih zahvaliti svima koji su utjecali na to da budem osoba kakva jesam. Prabaki koja me je uvela u svijet radija i televizije, ženi koja je strpljivo promatrala dok sam oko radija tražila vrata kroz koja su voditelji i pjevači dospjeli u tu kutiju. Mojim roditeljima, Davoru i Nataliji, koji su nesebično ulagali u mene, kao i mog brata i sestru koji su se posljednje tri godine prilagođavali mojim fakultetskim obavezama. Hvala mojoj obitelji, dečku, prijateljima i svima koji su me podržali na putu prema mojim snovima.

Zahvaljujem i mentorici koja mi je pomagala i savjetovala me kako bih uspješno napisala ovaj završni rad, a također i svim profesorima Sveučilišta Sjever.

Sažetak

U ovome se završnom radu istražuje prikaz muškarca i žene u hrvatskim *online* medijima. Odabrani su informativni i specijalizirani portal, Vecernji.hr i Gloria.hr, da bi se utvrdilo postoje li razlike u prikazu muškarca i žene na temelju nekoliko kriterija – od predstavljanja žena u medijima primarno kao majki do opreme priloga fotografijama na kojima su žene oskudnije odjevene od muškaraca.

Rezultati istraživanja provedenog na primjeru bračnog para Raspudić potvrdili su da se Mariju Selak Raspudić u odabranim medijima zaista predstavlja najprije kao majku, unatoč njezinim profesionalnim postignuća, dok se njezina supruga Ninu Raspudića uopće ne predstavlja kao oca, nego upravo suprotno – njegovim akademskim postignućima. Utvrđeno je također da je odabir fotografija kod prikaza žene nekorektan, za razliku od primjerenog prikaza muškarca koji iz akademskih krugova ulazi u svijet politike.

Ključne riječi: Marija Selak Raspudić, Nino Raspudić, medijski prikaz, Vecernji.hr, Gloria.hr

Summary

In this paper we are researching the view of men and woman in online media. We have taken some informative and specialized news portals, Vecernji.hr and Gloria.hr, to see if there is a difference between a man and a woman on the terms of few examples – from showing woman exceptionally as mothers. The mothers in the texts are desired to show more skin.

Results of the research done on the wedding couple Raspudić have shown that Marija Selak Raspudić in the depicted portals is primarily shown as a mother, despite her professional accomplishments, while her husband Nino Raspudić isn't shown as a father at all, but the complete opposite, by his academic accomplishments. It's confirmed that the choice of pictures is not inappropriate for woman, while for showing the man in academics and politics it is.

Keywords: Marija Selak Raspudić, Nino Raspudić, media presentation, Vecernji.hr, Gloria.hr

Sadržaj

1.	Uvod	1
2.	<i>Online</i> mediji	2
3.	Rodni aspekti <i>online</i> medija	5
3.1.	Tko su Marija Selak Raspudić i Nino Raspudić?	7
4.	(Ne)poštivanje standarda profesionalnog novinarstva.....	9
5.	Vecernji.hr i Gloria.hr	12
5.1.	Vecernji.hr	12
5.2.	Gloria.hr	13
6.	Metodologija istraživanja	15
6.1.	Analiza portala Vecernji.hr	15
6.2.	Analiza portala Gloria.hr.....	21
7.	Usporedba tekstova s obzirom na način pisanja i prikaz muškarca i žene	25
8.	Zaključak	27
9.	Literatura	29
10.	Popis slika.....	31

1. Uvod

Tema ovoga završnog rada jest medijski prikaz bračnog para Raspudić. Marija Selak Raspudić i Nino Raspudić javnosti su poznati kao aktualni saborski zastupnici (stranke MOST) koji su u politiku došli iz akademskih krugova, a medijski su također bili eksponirani – Nino Raspudić bivši je kolumnist Večernjeg lista dok su oboje bili sudionici emisija „Peti dan“ Trećeg programa HRT-a.

Cilj je rada istražiti kako odabrani hrvatski *online* mediji prikazuju muškarca i ženu koji imaju gotovo identične akademske karijere te obnašaju također identične političke funkcije. Svrha je rada dokazati da postoje razlike u tom medijskom prikazu – na temelju nekoliko postavljenih kriterija.

Završni rad sastoji se od dva dijela – u teorijskom dijelu iznose se obilježja *online* medija i neki rodni aspekti medijskog prikaza, vidljivi u rasponu od opreme novinarskih priloga do komentara publike. U istraživačkom dijelu radu komparativno se analiziraju odabrani informativni i specijalizirani portal, Vecernji.hr i Gloria.hr, praćeni u razdoblju od svibnja 2020. godine do siječnja 2022. godine – odabrani, između ostalog, i zato što je Nino Raspudić bio kolumnist na portalu Vecernji.hr što pretpostavlja kontinuirani medijski interes za bivšeg suradnika i njegovu suprugu kao „vidljivije“ protagoniste hrvatske političke scene; dok je portal Gloria.hr namijenjen prije svega ženskoj publici, zainteresiranoj također za ovakav politički par, a pripada ipak drugom (suparničkom) medijskom koncernu.¹

Postavljene su dvije istraživačke hipoteze:

H1: U hrvatskim *online* medijima žena se primarno prikazuje kao majka, a tek onda se govori o njezinim poslovnim i/ili akademskim postignućima.

H2: Vidljiva je razlika u odijevanju između žene i muškarca – na fotografijama kojima su opremljeni takvi novinarski prilozi žene pokazuju više gole kože nego muškarci.

¹ Vlasnik portala Vecernji.hr je Styria Media Group, a Gloria.hr Hanza Media.

2. *Online* mediji

Na početku teorijskog dijela ovoga završnog rada najprije ćemo definirati *online* medije. Prema knjizi *Online novinarstvo* (2011) Mate Brautovića, *online* medije se definira kao „web stranice kojima je svrha informiranje korisnika – neovisno o sadržaju i neovisno o tome radi li se o digitalnom izdanju klasičnih ili novih medija, pri čemu se stvara masmedijski učinak.“ (Brautović 2011: 13)

Svakako jedna od glavnih prednosti *online* medija jest sudjelovanje publike u kreiranju sadržaja koji se objavljuje u mediju. *Online* medij je taj koji korisnicima omogućuje interakciju kroz razmjenu, komentiranje i ocjenjivanje sadržaja. Također, publici je omogućeno i postavljanje pitanja, ispunjavanje anketa ili stvaranje profila i udruživanje zajedno s novinarima u kreiranju sadržaja. To se izvodi različitim pozivima čitateljima da im predlože ono što u većoj mjeri žele pratiti na portalu. Nerijetko se taj oblik interakcije provodi i u zamjenu za novčanu nagradu. Istodobno, *online* mediji su ti koji publici donose brze sadržaje, gotovo odmah po događanju. Osim što je to najveća prednost takve vrste medija, s druge strane to je i najveći nedostatak. Događa se, rijetko, ali je ipak prisutno da informacija pri objavi zbog brzine bude netočna. Tada je potrebno objaviti demanti te se ispričati publici. Prema Stjepanu Maloviću, autoru knjige *Osnove novinarstva* (2005), upravo su to i najveće prednosti *online* novinarstva u odnosu na klasične medije. Navodi ih redom, ovako: brzina, neograničenost, spremanje podataka na više razina dostupnosti, selekcija vijesti te interaktivnost za koju smatra da ne može nadmašiti niti jedan klasičan medij (Malović 2005: 334).

„Danas su svi mediji digitalizirani. Bez informacijske tehnologije nitko više ne može proizvoditi novine, radijski ili televizijski program.“ (Malović 2005: 337) Upravo je internet i razvitak nove tehnologije pridonio tome da se vijesti objavljuju još brže, da svaka fotografija žene i muškarca dopre do šire publike – premda je tako lakše objaviti i neprikladne fotografije. „Fotografija ima iznimno veliko značenje u masovnim medijima, čija je osnovna zadaća istinito, točno, pošteno, nepristrano i uravnoteženo obavještavati javnost o zbivanjima.“ (Malović 2005: 340) Ova će se tvrdnja u kasnijem istraživanju pokazati onim što se u *online* medijima sve manje poštuje.

Da bi tekst u masovnom mediju bio dobar i kvalitetan, on mora sadržavati sedam kriterija dobrog pisanja. „Prvenstvena zadaća pisanja za masovne medije jest da se autoru vjeruje. Želimo li da nam se vjeruje, moramo biti shvaćeni.“ (Malović 2005: 170) Kriteriji dobrog pisanja su: točnost, dosljednost, sažetost, konkretnost, jasnoća, suvislost odnosno koherentnost

i kreativnost. Kada zadovoljimo prilikom pisanja ove kriterije, došli smo do kvalitetnog novinarstva. Tada će nam publika vjerovati. Novinar² time potpisuje kvalitetne tekstove.

U već spomenutoj knjizi *Online novinarstvo* Mate Brautović navodi i opisuje temeljna obilježja *online* novinarstva. „Neposrednost je karakteristika interneta koja omogućuje da se događaj ili predmet što više približe korisniku. Pri tome je cilj medija postati nevidljiv, tako da korisnik ima dojam da se nalazi u središtu događaja. Na to se može gledati i na kao oblik intimnosti između događaja, korisnika i medija.“ (Brautović 2011: 44) Ono što najviše doprinosi kod ove karakteristike jest to da se ovdje radi o samoj brzini i rasprostranjenosti interneta. Konzumirajući sadržaj *online* medija, ni ne primjećujemo kojom se brzinom dodaju nove vijesti. Ukoliko je vijest važna, na internetu je istu moguće naći već i nekoliko minuta nakon što se dogodila. Kod odabira vijesti i tema za *online* medije, bitno je da one budu raznovrsne zbog različitih interesa publike. Također, još je bitna kvaliteta, ali i sam kontekst vijesti.

„Interaktivnost je temeljna karakteristika interneta i često se ističe kao razlog njegove popularnosti.“ (Brautović 2011: 45) Razlikujemo dva osnovna tipa interaktivnosti interneta. Korisničko – korisnička interaktivnost je ona vrsta interaktivnosti koja podrazumijeva dvije ili više osoba koje se koriste računalom kao alatom za međusobno komuniciranje. Druga vrsta je korisničko – računalna interaktivnost koja podrazumijeva interakciju sa samim računalom. „Na osnovi karakteristika interaktivnosti (smjera komuniciranja i kontrole nad tokom komuniciranja) može se utvrditi stupanj interaktivnosti u korisničko – korisničkoj, korisničko – računalnoj i korisničko – dokumentnoj interaktivnosti.“ (Brautović 2011: 46)

„Multimedija podrazumijeva interaktivnost, a funkcionira na načelu izbora. Multimedija mora imati kontekst, pa se video bez popratnog teksta ne može smatrati multimedijom, već individualnim medijem.“ (Brautović 2011: 47) Zahvaljujući internetu nudi nam se niz mogućnosti za pristupanje takvome sadržaju – od pronalaženja takvih sadržaja do prilagodbi zahtjevima korisnika za pristupanje takvim sadržajima; uz globalnu dostupnost i mogućnost neograničene pohrane.

„Nelinearnost označuje pohranu i prikaz informacija u posebnom rasporedu ili slijedu. Takav oblik organiziranja informacija korisnicima omogućuje da odmah preuzmu informacije

² Imenica „novinar“ odnosi se na oba spola.

koje žele, bez potrebe da pregledavaju cijeli sadržaj dok ne pronađu ono što traže. S druge strane, klasični mediji, poput radija, televizije, filma i dr., imaju linearno organiziran sadržaj.“ (Brautović 2011: 48) Nelinearnost je pojam koji svakako označava i objašnjava zbog čega *online* mediji imaju vrlo lak stupanj pretraživanja arhive.

„Poveznice su temelj koncepta hipermedije. One omogućuju povezivanje informacija, riječi ideja i fotografija s dijelovima teksta ili s fotografijama koje se nalaze unutar nekog dokumenta ili pak povezivanje sadržaja između različitih web stranica na internetu. Poveznice između različitih dokumenata potiču korisnike da čitaju i pišu na nelinearan način.“ (Brautović 2011: 50) To je ujedno jedna od najvećih razlika između *online* i klasičnih medija.

„Velika je prednost online medija mogućnost pohranjivanja i ponovnog prikazivanja velikih količina informacija (podataka).“ (Brautović 2011: 50) Riječ je o arhiviranosti kao pojmu koji ima veliki značaj u pretrazi interneta. Zahvaljujući arhiviranosti podataka, gotovo da nema sadržaja koji nije moguće pronaći na internetu.

3. Rodni aspekti *online* medija

Predstavljanje muškarca i žene u medijima od samih je medijskih početaka – različito. Možda je ta razlika najprije bila povijesno uvjetovana pa time i publici prihvatljiva. No, danas se to promijenilo što, primjerice, možemo pratiti i na Facebook stranici „Seksizam naš svagdašnji“ na kojoj se navodi sljedeće: „mediji nose odgovornost za reproduciranje negativnih stereotipa o ženama i rodnim ulogama. Svojim odabirom riječi, senzacionalizmom i clickbait sadržajima često podilaze najnižim strastima koje nerijetko uključuju seksizam, seksualnu objektivizaciju i diskriminaciju žena, ali i ostalih marginaliziranih skupina.“³ Cilj je navesti medije na promjenu kako bi počeli objavljivati sadržaje u skladu s kodeksom profesionalnog novinarstva.

„Rodno stereotipiziranje može ograničiti razvoj prirodnih talenata i sposobnosti djevojčica i dječaka, žena i muškaraca, kao i njihova obrazovna i profesionalna iskustva i općenito životne prilike. Stereotipi o ženama posljedica su i uzrok duboko usađenih stavova, vrijednosti, normi i predrasuda o ženama. Koriste se kako bi se opravdali i održali povijesni odnosi moći muškaraca nad ženama, kao i seksistički stavovi koji usporavaju napredovanje žena.“⁴

„Rodni stereotipi i patrijarhalnost negativno utječu i na muškarce i dječake. Hegemonijska muževnost čimbenik je koji pridonosi održavanju i jačanju rodnih stereotipa koji, pak, pridonose seksističkom govoru mržnje i predrasudama protiv muškaraca i dječaka koji odstupaju od prevladavajućih predodžbi o muževnosti. Društvene percepcije i medijski prikazi mogu jačati rodne stereotipe. Oni uključuju percepcije o tome kako bi žene odnosno muškarci trebali izgledati, kako bi se trebali ponašati, koje bi karijere trebali odabrati i koje bi kućanske poslove trebali obavljati.“⁵

Ovo je posebno vidljivo u reklamnoj industriji koja u većini slučajeva koristi žene za ulogu majke, kućanice, kuharice i čistačice. S druge se strane, muškarci prikazuju kao oni koji se zabavljaju ili uživaju u pivu. Vrlo je mali broj reklama u kojemu su muškarci prikazani kao očevi ili kuhari. Širenjem ženskih prava, i izlaskom žene iz kuće, njezina sloboda zaposlenja i

³ <https://www.facebook.com/seksizamhrvatska/>

⁴ <https://eige.europa.eu/hr/taxonomy/term/1222>

⁵ <https://www.zeneimediji.hr/sto-su-rodni-stereotipi-i-kako-utjecu-na-stvarnu-ravnopravnost-zena-i-muskaraca/>

napredovanja, donijela je neke nove poglede na njezinu ulogu u društvu. No, u domaćoj politici žene su i dalje slabije prisutne za razliku od razvijenih zemalja u kojima žene imaju veću ulogu ili su pak brojčano više zastupljene.

„Diskriminacija je nejednako postupanje prema osobi utemeljeno na nekoj njezinoj posebnoj karakteristici ili na više njih. Međutim, nije svaki slučaj nejednakog postupanja ujedno i diskriminacija. Ponekad, čak i kada su razlike među osobama razlog za nejednako postupanje, to može biti opravdano. Do diskriminacije vrlo često dovode pogrešna očekivanja i predrasude. Ljudi povezuju određene karakteristike s pojedinim osobama ili očekivanim ponašanjem pojedinih osoba, npr. stereotipi o tome da su osobe određenog etničkog podrijetla lijene (te ih zato netko ne želi zaposliti); da se ženske zaposlenice moraju skrbiti o djeci te da neće raditi onoliko koliko rade njihove muške kolege (te zato neće biti unaprijeđene unatoč tome što ispunjavaju sve formalne uvjete). Budući da je teško boriti se protiv predrasuda (jer su uglavnom iracionalne i gotovo ih je nemoguće pobiti argumentima) vrlo je važno boriti se protiv diskriminacije, koja može obuhvaćati sve od neprijateljskog ponašanja do isključivanja i segregacije ili čak otvorenog nasilja.“ (Zimmer 2013: 9-10)

Diskriminacija je možda najviše vidljiva na prikazu žene u medijima. Kao što je ranije spomenuto, u medijima se primjerice žene u ljetnim mjesecima prikazuju na prilično „golišavim“ fotografijama, za razliku od muškaraca koje se uglavnom tako ne prikazuje. No, kako je kroz povijest bilo „normalno“ prema ženi se ponašati drugačije nego prema muškarcu, takav je sustav vrijednosti ostao očito do danas.

„Cilj je EU-a ženama osigurati da na radnom mjestu dobiju iste mogućnosti kao muškarci, kao što je jednaka plaća, te pomoći i muškarcima i ženama da postignu bolju ravnotežu između posla i drugih područja života. Drugi je važan prioritet zaustaviti nasilje nad ženama i djevojčicama te promicati ravnopravnost spolova u EU-u i cijelom svijetu. EU promiče i ravnopravnost muškaraca i žena na položajima na kojima se donose odluke.“⁶

⁶ <https://op.europa.eu/webpub/com/factsheets/women/hr/>

3.1. Tko su Marija Selak Raspudić i Nino Raspudić?

Žene u hrvatskoj politici na istaknutijim su položajima, premda i dalje prevladavaju muškarci. Iako je u svojih 30 godina Hrvatska imala i premijerku i predsjednicu, danas Vlada Republike Hrvatske broji pet ministrica. S druge strane, uz premijera Andreja Plenkovića, u Vladi je još 12 ministara. Bračni par Raspudić stoga se čini dobrim ilustrativnim primjerom za analizu medijskog prikaza muškarca i žene.

„Marija Selak Raspudić rođena je 14. ožujka 1982. u Zagrebu, gdje je završila osnovnu školu i Klasičnu gimnaziju. Diplomirala je 2007. godine na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, studij filozofije i hrvatskog jezika i književnosti. Tijekom studija primala je državnu stipendiju, a u ak. god. 2006./2007. provela je zimski semestar u Bratislavi radeći na diplomskom radu kao CEEPUS-ova stipendistica. Od travnja 2004. do listopada 2005. godine radila je na Televiziji Z1 kao spiker-voditelj, a zatim kao urednik vlastite emisije iz područja kulture. Od studenog 2007. do srpnja 2008. godine radila je kao voditeljica Odjela za odnose s javnošću Olympic Internationala d.o.o. Nakon rada u odnosima s javnošću, 2008. godine zapošljava se kao novinarka i suradnica na scenariju u emisiji „Navrh jezika“ Hrvatske radiotelevizije. Ak. god. 2008./2009. upisala je poslijediplomski doktorski studij iz filozofije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. U veljači 2010. godine zaposlena je na Odsjeku za filozofiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu kao znanstvena novakinja. 11. lipnja 2013. obranila je doktorsku disertaciju pod naslovom „Ljudska priroda i nova epoha“ te stekla akademski stupanj doktorice znanosti iz znanstvenog područja humanističkih znanosti, polje filozofije. U kolovozu 2013. prelazi u status znanstvene novakinje – više asistentice. U znanstveno zvanje znanstvene suradnice izabrana je 16. siječnja 2014. godine, a 21. siječnja 2015. izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto docentice u području humanističkih znanosti, polje filozofija, grana ontologija. U zvanje više znanstvene suradnice izabrana je 21. lipnja 2019., a u zvanje izvanredne profesorice 4. studenog 2020. godine.

Za knjigu „Ljudska priroda i nova epoha“ dobila je godišnju nagradu Društva sveučilišnih nastavnika i drugih znanstvenika mladim znanstvenicima i umjetnicima u 2014. godini.

Održala je niz javnih predavanja te sudjelovala u HRT-ovoj emisiji „Peti dan“ gdje je komentirala aktualna društvena, kulturna i politička zbivanja. Piše redovite stručne kolumne u rubrici Bioetika u Liječničkim novinama, a povremeno objavljuje osvrte i u drugim medijima.

Od 22. srpnja 2020. godine djeluje kao nezavisna zastupnica u Hrvatskom saboru unutar Kluba zastupnika Mosta. Trenutačno je predsjednica Odbora za ravnopravnost spolova te članica Odbora za prostorno uređenje i graditeljstvo.“⁷

Nino Raspudić je „rođen u Mostaru 3. studenog 1975. godine. Osnovnu školu završio je u rodnom gradu. Maturirao u Trevisu (Italija). Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1999. godine diplomirao filozofiju i talijanski jezik i književnost, 2004. magistrirao radnjom „’Slaba misao’ i postmodernistička poetika u suvremenoj talijanskoj prozi“, a 2008. doktorirao radnjom „Prekojadranski (polu)orijentalizam: Dominantni modeli konstruiranja slike Hrvata u talijanskoj književnosti od prosvjetiteljstva do danas“. Znanstveni novak na katedri za talijansku književnost od 2000. godine. Prevodi s talijanskog jezika književnost i teoriju (Eco, Ammaniti, Vattimo, Pareyson i dr.), objavljuje književnu kritiku i esejistiku.“⁸

Saborski je zastupnik i član stranke MOST od parlamentarnih izbora 2020. godine. Za vrijeme COVID krize zalagao se za pravo na izbor cijepljenja te je bio jedan od inicijatora referenduma u vezi s COVID potvrdama.

⁷ <https://filoz.ffzg.unizg.hr/nastavnici/marija-selak/>

⁸ http://www.ffzg.unizg.hr/talijan/?page_id=434

4. (Ne)poštivanje standarda profesionalnog novinarstva

Na temelju komentara objavljivanih na portalima moglo bi se zaključiti kako je publici koja prati hrvatske *online* medije novinarstvo jedno od najmrskijih zanimanja jer se o novinarima piše kao o nečasnim i korumpiranim osobama koje rade u interesu vladajućih – što nikako ne bi mogle biti odlike kvalitetnog novinara. Prema Stjepanu Maloviću i njegovoj knjizi *Osnove novinarstva*: „Novinari su strogo specijalizirani stručnjaci koji djeluju prema jasnim načelima.“ (Malović 2005: 15) Iz toga proizlazi činjenica da novinar ne može biti bilo tko, već to mora biti osoba koja je za taj posao školovana i profesionalno osposobljena. Ipak, svjedoci smo sve većem broju medija, osobito portala, koji pokušavaju obavljati novinarski posao bez profesionalnih novinara. Osim što narušavaju ugled i kvalitetu novinarstva, ne obazirući se na profesionalne i etičke standarde, kod publike stvaraju dojam da su i svi ostali novinari jednako nekvalitetni i neprofesionalni.

Prema Maloviću, odlike su obrazovanoga novinara poštivanje sljedećih standarda profesionalnog novinarstva: istinitost, poštenje, točnost, uravnoteženost i nepristranost.

„Istinitost je temelj novinarstva. Nijedna druga kategorija ili definicija nije prihvaćena tako jednostavno kao istina... Novinarstvo baš kao i sva komunikacija, temelji se na istini. Istinito informiranje temelj je pluralističkog, demokratskog odlučivanja.“ (Malović 2005: 19) Ukoliko želimo da publika povjeruje u nešto što smo objavili, to mora biti istinito i provjerljivo. Time stvaramo svoj ugled, ali još važnije, gradimo povjerenje publike.

„Dokumentarno izvještavanje znači da se novinar drži samo činjenica koje je osobno vidio ili dobio iz provjerljivih izvora, temeljenih na materijalnim činjenicama. Time novinar ne upada u zamke interpretacije ili nagađanja, nego se drži onoga što je nedvojbeno provjereno.“ (Malović 2005: 20)

„Rasprave o biti istinitosti važno je poznavati kako bi izvještavanje izbjeglo zamke. Ništa nije lakše negoli objaviti poluistinu ili nepotpunu istinu.“ (Malović 2005: 21)

Sljedeći standard koji Malović opisuje jest poštenje kojim zamjenjuje poznatu, ali gotovo neprovedivu, novinarsku objektivnost: „Poštenje je temelj vjerodostojnosti novinarova izvještaja. Ako čitatelj, slušatelj ili gledatelj uoči nepoštenje, on gubi povjerenje u novinara i medij koji je to objavio... Sindrom 'uljepšane stvarnosti' karakterističan je za socijalistički model medija, koji služe kao glasnogovornici vladajuće stranke.“ (Malović 2005: 25) „Novinarstvo je postiglo napredak pod utjecajem novinarskih udruga koje su isticale novo načelo, koje je postalo standard procjene kvalitete novina: poštenje u izvještavanju, temeljeno na činjenicama, a stajališta i mišljenja zadržana su na specijaliziranim stranicama, editorials.“

(Malović 2005: 26) „Poštenje novinara uključuje i strogo izbjegavanje svake koristi, pogotovo materijalne. Novinar neće osobne probleme rješavati kroz medij u kojem radi. Ako i doživi nešto loše, što može biti paradigmatičan primjer za rješavanje negativnosti i ostvarivanje općeg dobra, neće svoj slučaj staviti u prvi plan, nego će to ilustrirati drugim primjerom. Čim postoji i najmanja sumnja da je novinar osobno umiješan, priča gubi vjerodostojnost.“ (Malović 2005: 29) Vjerodostojnost je očito lako steći, ali još lakše pogriješiti i izgubiti.

„Točnost je najvažnije obilježje svake vijesti, bilo velike li male, duge ili kratke. Svaka pojedinost mora biti točna. Svako ime mora biti točno napisano, svaki citat mora biti onakav kako je izrečen, svi brojevi koji se spominju moraju imati točan zbroj na kraju teksta.“ (Malović 2005: 31) U kasnijoj analizi, u istraživačkom dijelu ovoga završnog rada, pokazat će se primjerice nepoštivanje točnosti kod navođenja imena. Dolazimo do zaključka da medij tako, svjesno ili nesvjesno, uništava svoj ugled jer se točnost jednostavno poštuje, u konkretnom primjeru, provjerom izvornog teksta iz kojega je medijski sadržaj bio preuzet. Činjenica da su oba odabrana i analizirana portala napravila istu pogrešku samo potvrđuje raširenost prakse nepoštivanja standarda profesionalnog novinarstva. „Pogreške u medijima utječu na vjerodostojnost... Dakle, pogreške se mogu smanjiti a neznanje izbjeći ako se dobro i stalno provjeravaju informacije i podaci. Dobro organizirane redakcije imaju posebne službe koje se bave provjerom informacija u tekstovima, kako bi faktografske pogreške sveli na minimum. Pritom stradava brzina, ali bolje kasniti, pa biti točan, nego biti prvi, i pogriješiti.“ (Malović 2005: 36)

„Uravnoteženo izvještavati znači prikazati strane koje su upletene u događaj o kojem pišemo... Definicija uravnoteženog izvještavanja nedvosmisleno zahtjeva od novinara prikazivanje svih strana u sukobu ili događaju o kojem pišu. No, novinari često dobiju cjelovitu informaciju iz jednog, ali vjerodostojnog, izvora vijesti i nemaju razloga tražiti drugi izvor, te vijesti napišu na temelju podataka koje su dobili.“ (Malović 2005: 37) Nadalje, prema Maloviću, slijedi standard neuravnoteženosti: „Neuravnoteženost je naročito uočljiva u predizbornom izvještavanju. Svi su znatno osjetljiviji na predstavljanje kandidata, pa se i najmanji detalji čine velikim i u objavljenom tekstu traži se neka podla namjera.“ (Malović 2005: 38) Ipak, da bi novinar ostao profesionalan, on u svakom, a posebice u takvoj vrsti teksta, mora ostati neutralan u svom izvještavanju. Neke od posebno zanimljivih tema za koje je također važna uravnoteženost jesu sukobi, odnosno – njihovo medijsko praćenje bez zauzimanja strane.

Peti Malovićev standard profesionalnog novinarstva jest nepristranost. „Nepristranost je jedan od osnovnih preduvjeta moderno shvaćenog novinarstva. Novinar se u izvještavanju ne

bi smio svrstati ni na koju stranu. Izvještaj treba prikazati događaj onako kako se dogodio, bez obzira na sklonosti novinara, koji, dakako, svoja stajališta može objaviti u komentaru, ali nikako u vijesti... Nepristranost se često tumači i kao sklonost, naklonost.“ (Malović 2005: 42)

Bez obzira na to što se čini kako se navedeni standardi profesionalnog novinarstva naprosto podrazumijevaju, i odabrani portali u istraživačkom dijelu ovoga završnog rada pokazuju koliko ih je moguće ne poznavati, odnosno – njihovim nepoštivanjem istodobno iznevjeriti kako publiku, tako i struku.

5. Vecernji.hr i Gloria.hr

5.1. Vecernji.hr

Spajanjem *Večernjeg vjesnika* i *Narodnog lista* na kioscima se pojavljuje *Večernji list*, 1. srpnja 1959. godine. Prvo izdanje sadržavalo je 12 stranica, a do kolovoza 1961. godine ime lista bilo je tiskano crvenim slovima, nakon čega se mijenja u bijela slova. Te godine počinje izlaziti na 16 stranica. U sedamdesetima i osamdesetima prošlog stoljeća naklada vrtoglavo raste dok se u devedesetima zbog Domovinskog rata smanjuje. Godine 1999. *Večernji list* otisnut je u nakladi većoj od milijun primjeraka.⁹

Večernji list trenutno je u vlasništvu austrijske Styria Digital Development d.o.o. grupe. Glavni urednik je Mislav Šimatović. Osim klasičnog tiskanog izdanja, *Večernji list* nudi i online pretplatu svojim čitateljima. Time im se omogućuje čitanje premium sadržaja bez kupovanja tiskanog izdanja novina. Detaljan popis svih urednika, novinara i suradnika moguće je pronaći u njihovom impressumu u tiskanom izdanju ili na web stranici.¹⁰ Zanimljivo, osim glavnog urednika (i tiskanog i digitalnog izdanja) Dražena Klarića, portal broji i tri zamjenika glavnog urednika. Uz to, zaposleno je još troje ljudi na funkciji urednika: urednika portala, izvršne urednice i urednice posebnih projekata. Fotografije koje koriste u vlasništvu su agencije Pixsell, koja također pripada Styriji. Prilikom čitanja portala velika je vjerojatnost da će tekst prekriti jedan od brojnih invazivnih oglasa na stranici.

⁹ <https://www.poslovnih.hr/lifestyle/novine-koje-su-obilježile-povijest-i-postavile-nove-trendove-u-novinarstvu-120066>

¹⁰ <https://www.vecernji.hr/impressum/>

Slika 5.1.1. Nino Raspudić na naslovnica Večernjeg lista

5.2. Gloria.hr

Magazin *Gloria* namijenjen je prije svega ženskoj publici. Lake teme, ljubavni život poznatih i slavnih, moda, zdravlje i karijera, sastavni su dio ovoga časopisa. „Prvi broj ženskog magazina Gloria na kioscima je osvanuo 8. veljače 1994. godine: prvu naslovnicu krasila je

ljubavna priča Sandija Cenova i Fani Čapalije“ jer od devedesetih Gloria donosi „ekskluzivne priče iz svijeta poznatih i slavnih o kojima se i danas priča.“¹¹

Gloria je u vlasništvu Hanza Media Grupe. Glavna urednica je Romana Dugandžija. Fotografije koje koristi u vlasništvu su agencije Cropix, koja također pripada Hanza Mediji. Osim tiskanog oblika, *Gloria* postoji i kao portal. Prilikom čitanja portala i ovdje tekst „zatrjavaju“ oglasi.

Slika 5.2.1. Marija Selak Raspudić na naslovnicama časopisa Gloria

¹¹ <https://www.gloria.hr/gl/scena/zvezdane-staze/prve-naslovnice-glorije-koje-se-ne-zaboravljaju-8447162>

6. Metodologija istraživanja

Ovim završnim radom želi se istražiti razlika između prikaza muškarca i žene, političara i političarke, u odabranim hrvatskim *online* medijima, portalima Vecernji.hr i Gloria.hr. Vecernji.hr praćen je u razdoblju od 22. svibnja 2020. do 16. siječnja 2022. godine, a Gloria.hr u razdoblju od 20. svibnja 2020. do 2. travnja 2022. godine.

Na primjeru praćenja i prikaza bračnog para Raspudić, analizirani su objavljeni medijski sadržaji prema sljedećim kriterijima: životne uloge kojima se primarno predstavljaju, oprema tekstova i prisutnost diskriminirajućih elemenata.

6.1. Analiza portala Vecernji.hr

Prvi odabrani tekst objavljen je 22. svibnja 2020. godine na portalu Vecernji.hr pod naslovom „Nova Mostova uzdanica: 'Ja imam samo jedan uzor'“¹². U tome je tekstu Marija Selak Raspudić predstavljena kroz intervju. Odgovorila je na desetak pitanja, a intervju je opremljen galerijom fotografija na kojima je prikazana u svijetloplavoj haljini i s visokim potpeticama, u elegantnom i ženstvenom izdanju. Fotografije su snimljene posebno za potrebe intervjua te je više njih objavljeno kroz tekst. Intervju je informativnog karaktera, a potpisuje ga autorica Stela Lechpammer. Marija Selak Raspudić predstavljena je opisom svih svojih akademskih i poslovnih dostignuća. Pitanja postavljena u intervjuu pretežno se odnose na politiku. Točnije, sva su pitanja postavljena na tu temu, a samo se jedno odnosi na supruga Ninu Raspudića. Uloga majke nije forsirana te se poštuju sve one bitne vrijednosti Marije Selak Raspudić kao žene u politici. U ovome tekstu nisu pronađeni elementi koji bi na bilo koji način neprimjereno prikazivali pojavu Marije Selak Raspudić u politici ili je dovodili u neugodan položaj. Tekst je smješten u rubriku vijesti. Komentari publike na portalu, ispod teksta o Mariji Selak Raspudić nisu primjereni. Od ukupno 83 komentara, čak njih 22 mogu se okarakterizirati kao uvredljiva, podcjenjivačka ili pak seksistička. Postotak uvredljivih komentara iznosi 26,50%, a to su komentari poput sljedećih: „Samo naprijed! Ako ništa, bar će je biti ugodnije slušati iz saborskih klupa za razliku od dosadašnjih aparacika.“, „Koka i pol!!!“, „Iritantna i

¹² <https://www.vecernji.hr/vijesti/marija-selak-raspudic-u-prvom-intervjuu-otkrila-zasto-bas-most-imam-samo-jednog-uzora-1404477>

naporna isto kao i njen ljubavnik i vjernik koji je ostavio ženu i djecu.“, „Dobro izgleda i treba ju je, čemu sad premišljavati i filozofirati kolko je pametna ako je komplicirana ko Petrov onda ju opet ovak ili onak treba je....“

Navedeni su samo neki od komentara koji na neprimjeren način karakteriziraju i unaprijed osuđuju ulazak u politiku kvalitetne i obrazovane osobe. Marija Selak Raspudić osim na fotografijama nije prikazana na seksistički ili uvredljiv način. Ipak, u komentarima se jasno vidi razmišljanje publike koje pokazuje da se ženu – u politici, ali i u medijima – i dalje gleda drugačije. Ovime se i potvrđuje ranije spomenuta sumnja u poštivanje kriterija kod odabira fotografije – odabir fotografija za ovu temu nije prikladan te je time narušen kriterij profesionalnog poštenja.

Slika 6.1.1. Prikaz Marije Selak Raspudić u predizbornom intervjuu

Sljedeći odabrani tekst objavljen je 24. svibnja 2020. godine. Iza naslova „Nino Raspudić potvrdio da ulazi u politiku: 'Lovim Jandrokovića’“¹³, krije se tekst koji predstavlja kolumnista Večernjeg lista Ninu Raspudića. Kao autor teksta naveden je Večernji list što znači da je tekst redakcijski, dok iza teksta o Mariji Selak Raspudić stoji samo jedna autorica. Tekst je opremljen fotografijom preuzetom iz emisije „Nedjeljom u 2“ u kojoj je i objavljena kandidatura.

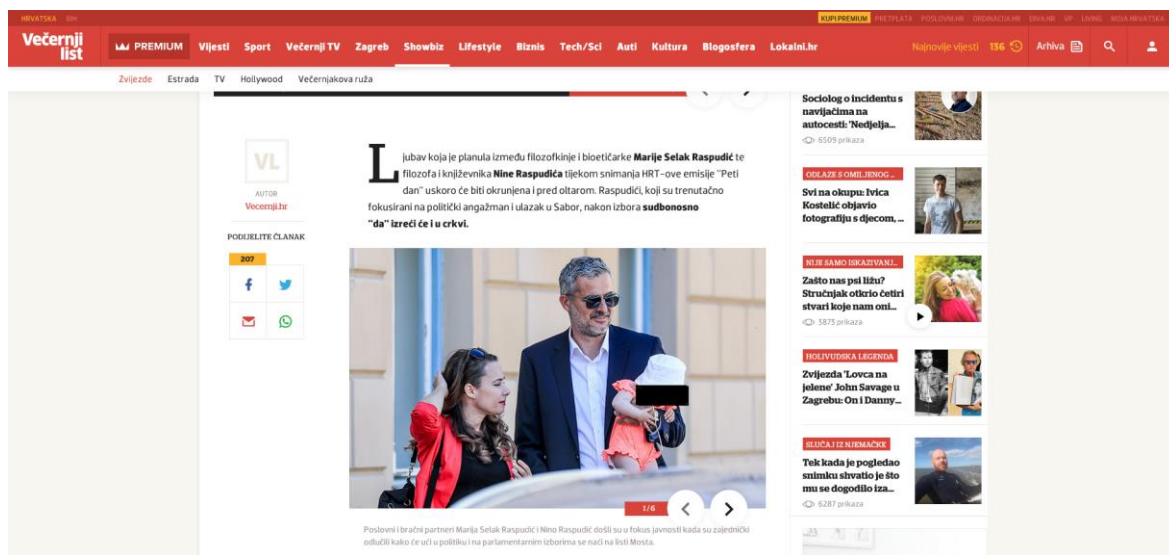
Slika 6.1.2. Prikaz Nine Raspudića u najavi kandidature za parlamentarne izbore

Odmah na početku Raspudića se predstavlja akademskim postignućima, kao i njegovu suprugu Mariju Selak Raspudić. U tekstu su preneseni detalji otkriveni u emisiji te nisu postavljana nikakva dodatna pitanja niti potpitanja. Kod čitatelja se stvara dojam da im mora biti jasno tko je dotični gospodin koji je najavio svoju kandidaturu. Također, nije pronađen tekst koji bi pobliže objasnio o kome se radi. Tekst je smješten u rubriku vijesti. Broj komentara u ovome tekstu doseže visokih 220 čitatelja. Poveći broj komentara u pravilu znači i veći broj negativnih komentara. U ovom slučaju to iznosi 31% komentara koji na temelju nacionalnosti, obrazovanja, ulaska u politiku ili rečenog u emisiji osuđuju kandidaturu. Tek 0,02% komentara

¹³ <https://www.vecernji.hr/vijesti/raspudic-spekulira-se-idem-li-na-izbore-da-ulazim-u-politiku-1404749>

osuđuju bračni par zbog kandidature, a ostalo se odnosi samo na Ninu Raspudića. Za razliku od teksta o Mariji Selak Raspudić, ovdje nitko nije komentirao izgled muškarca.

Idući tekst objavljen je 17. lipnja 2020. godine pod naslovom „Marija Selak Raspudić otkrila velike planove: 'Na jesen idemo pred oltar'“¹⁴. Tekst je prenesen iz časopisa Gloria, a jedina sugovornica u ovome tekstu jest Marija Selak Raspudić. Kao autor teksta potpisan je Večernji list. Tekst je smješten u rubriku Showbiz, podrubriku Zvijezde.

Slika 6.1.3. Prikaz najave vjenčanja Raspudića u Večernjem listu

Bračni par predstavljen je u tekstu svojim akademskim postignućima te je navedeno da je njihova ljubav započela na snimanju emisije „Peti dan“. Navedeno je i da su roditelji, tada sedmomjesečne kćeri Danice, ali Nino Raspudić nije upitan za temu vjenčanja niti roditeljskih obaveza oko kćeri. U tekstu se spominje i da brigu noću o djevojčici vodi njezina majka. Tekst je pisan u obliku proširene vijesti, za opremu je korišten niz fotografija i jedan videozapis, a broji 26 komentara – od toga su četiri vezana za Mariju Selak Raspudić i svi su uvredljivog karaktera. Jedan od upadljivijih komentara jest svakako ovaj: „Aj neka se i Selakica udaje! Već sam se brinula za nju da će ostati stara cura! Sve se prijateljice poudale, i dobile dicu, a ona se dala u nauku. Sva srića da se naša koji slobodni profesor na fakultetu da je oženi! Lip su par, a

¹⁴ <https://www.vecernji.hr/showbiz/marija-selak-raspudic-otkrila-velike-planove-na-jesen-idemo-pred-oltar-1410472>

sigurno će im i dite biti lipo i pametno, mašala!“ U samo jednom komentaru primijećeno je da otac djeteta Nino Raspudić nije spomenut kao osoba koja bi noću brinula o djetetu. Najveći broj komentara u ovome tekstu, čak njih 13, odnosi se na brak i stajalište Crkve oko ponovnog vjenčanja i djeteta iz izvanbračne zajednice. Uglavnom su komentari negativnog karaktera, što iznosi čak 50% svih komentara. Kod takvih komentara, možemo vidjeti stav publike oko ponovnog braka, razvoda, ali i djeteta rođenog u izvanbračnoj zajednici.

Slijedi tekst objavljen 1. rujna 2020. godine pod naslovom „Imovinska kartica supružnika Raspudić: Ona zarađuje više od njega, a on ima više ušteđevine“¹⁵, o financijskom stanju para. Tada je već bračni par Raspudić ušao u Sabor i predali su svoje imovinske kartice. Kao autor teksta naveden je Večernji list, a za opremu je korištena obiteljska fotografija. Već u naslovu vidljivo je da Marija Selak Raspudić zarađuje više od svog supruga. On ima jedino veću ušteđevinu, a njezina saborska plaća za 500 kuna veća je od njegove. Uz to, ona dodatno zarađuje 7000 kuna kao konzultantica. Tekst je pisan u obliku vijesti. Smješten je u rubriku Vijesti, podrubriku Hrvatska. U tekstu nema naznake diskriminacije žene ili seksizma, ali je jasno naglašeno da žena ima veća mjesečna primanja. Ovaj tekst broji 14 komentara, i svi su uvredljivog karaktera za bračni par i njihovu zajedničku imovinu. Ipak, nijedan komentar se ne dotiče onoga čime se bavi novinarski tekst, a to je činjenica da Marija Selak Raspudić zarađuje više od supruga. Komentari se odnose uglavnom na količinu novca koju par posjeduje zajedno, a jedan komentar inzistira da se na takav način prikaže i imovinska kartica HDZ-ovih zastupnika, a ne samo MOST-ovih.

Sljedeći je analizirani tekst o objavi druge trudnoće, od 16. siječnja 2022. godine. Objavljen je pod naslovom „Veselje u domu zastupničkog para: Marija Selak i Nino Raspudić čekaju prinovu“¹⁶, kao autor teksta naveden je Večernji list, a za opremu su korištene fotografije s kćeri Danicom. Tekst je prenesen s Teleskopa. Pisan je u obliku vijesti. Prva zamijećena pogreška u tekstu jest ona u naslovu gdje se navodi „Marija Selak i Nino Raspudić“. Marija Selak nije njezin puni identitet i time se ne mora misliti na Mariju Selak Raspudić, već (i) na neku drugu Mariju Selak. Ipak, u tekstu se spominje trudnoća Marije Selak Raspudić. Osim ove pogreške

¹⁵ <https://www.vecernji.hr/vijesti/imovinska-kartica-supruznika-raspudic-ona-vise-zaraduje-on-ima-vise-ustedevine-1428149>

¹⁶ <https://www.vecernji.hr/vijesti/bracni-par-raspudic-ocekujee-jos-jednu-bebu-1555542>

u tekstu se korektno predstavljaju oba supružnika. Sad se prvo navode njihove karijere u Saboru, mjesto gdje su se upoznali i na kraju akademska karijera. Tekst broji ukupno 43 komentara. Od toga, 12 komentara vezano je za Ninu Raspudića, većinom za to da se razveo od prve supruge i ostavio dijete. Komentari koji se odnose na Mariju Selak Raspudić prilično su uvredljivi. „Nino 46 godina, brakolomna patuljčica 40, ma zbilja su u cvijetu mladosti. Možete čestitati i njegovoj bivšoj ženi, i dvoje djece, od kojih ga je razroka patuljčica preotela. Veliki katolici.“ – jedan je od komentara na račun godina para, ali i na razvod i Mariju Selak Raspudić. U tekstu nema novinarskih osuda, ali komentari pršte od uvreda što za svakog supružnika posebno, što za oboje. Prevladava stav katolika i protivnika rastave, što je i naznačeno u komentarima. Mali broj komentara podržava trudnoću.

Slika 6.1.4. Prikaz bračnog para u tekstu objave druge trudnoće

Vecernji.hr većinu tekstova o paru Raspudić potpisuje redakcijski, a dio tekstova preuzet je i s drugih portala. Osim opreme teksta o najavi kandidature Marije Selak Raspudić, točnije o odabranim fotografijama, nema naznaka seksizma i diskriminacije. U tom je tekstu dio publike u komentarima primijetio neprikladan odabir fotografija. S druge strane, velik broj komentara na svakom tekstu prilično je diskriminirajući i uvredljiv prema zastupnici Mariji Selak Raspudić, ali i prema zastupniku Nini Raspudiću. Prevladavaju podijeljena mišljenja, a komentatori najviše raspravljaju o prvom braku i razvodu Nine Raspudića te Mariji Selak

Raspudić kao drugoj supruzi. *Slika 6.1.3.* i *Slika 6.1.4.* pokazuju kako su pritom različiti prilozi opremljeni istom fotografijom – na kojoj je jednom prikriiven, a drugi put otkriven identitet djeteta.

6.2. Analiza portala Gloria.hr

Prvi odabrani tekst objavljen je 20. svibnja 2020. godine pod naslovom „Nova životna uloga Marije Selak Raspudić: Energična docentica hrabro stupa na političku scenu“¹⁷. Tekst je potpisan redakcijski. Marija Selak Raspudić predstavljena je kao uspješna poslovna žena, a u prvi su plan stavljeni njezini akademski i poslovni uspjesi. Tekst je opremljen službenim videomaterijalom koji je stranka MOST objavila na svojim stranicama i time najavila kandidaturu Marije Selak Raspudić na izborima. Uz to, prisutne su dvije fotografije. Na jednoj je prikazana u poslovnom izdanju, a druga je preuzeta iz videoisječka. U tekstu su predstavljeni svi njezini poslovni i akademski uspjesi te je kronološki izložen slijed obrazovanja. Spomenut je i njezin brak i činjenica da je udana. Ipak, u prvi je plan stavljen njezin poslovni i akademski uspjeh. Čitateljima je predstavljena kao izrazito uspješna i sposobna žena koja želi ući u politiku. Za potrebe teksta, nije rađen poseban razgovor ili intervju u kojem bi se iznijeli njezini detaljniji politički planovi.

¹⁷ <https://www.gloria.hr/gl/scena/zvezdane-staze/nova-zivotna-uloga-marije-selak-raspudic-energicna-docentica-hrabro-stupa-na-politicku-scenu-10326586>

CROPIX

Slika 6.2.1. Prikaz Marije Selak Raspudić u tekstu najave kandidature za parlamentarne izbore

Sljedeći tekst objavljen je 24. svibnja 2020. godine. Pod naslovom „Nino Raspudić objavio da stupa u političku arenu: 'Istrčavam na teren, ulazim u ring, vrijeme je“¹⁸ predstavljen je Nino Raspudić. Tekst je potpisan redakcijski, a Nino Raspudić predstavljen je kao suprug Marije Selak i zvijezda emisije „Peti dan“. U daljnjem tekstu objašnjava se i da je zaposlen na Filozofskom fakultetu u Zagrebu i Mostaru te da je politički analitičar. Navedeno je i da je svoju kandidaturu najavio u emisiji „Nedjeljom u 2“. Zanimljivo, na samom početku teksta, u dva je navrata navedeno da radi isto kao i njegova supruga Marija Selak Raspudić. Odnosno, ona je prva rekla da ulazi u svijet politike te je istaknuto da će on učiniti isto kao i njegova supruga. Većina teksta i opreme, odnosno fotografija, preuzeti su iz emisije. Nakon što je predstavljen i što su izneseni detalji iz emisije, autor teksta se osvrnuo i na dio koji je Nino Raspudić iznio o svojoj supruzi. Komentirao je medije koji su fotografije njegove supruge u trudnoći objavili tako da je ispalo kao da je to nešto loše i ružno. Time je izazvao reakciju javnosti te su se već

¹⁸ <https://www.gloria.hr/gl/scena/zvezdane-staze/nino-raspudic-objavio-da-stupa-u-politicku-arenu-istravam-na-teren-ulazim-u-ring-vrijeme-je-10337023>

sat vremena kasnije počele pojavljivati fotografije trudnih žena uz #trudnailijepa; što je također utjecalo na medijsku vidljivost bračnog para Raspudić, baš u jeku predizborne kampanje.

Slijedi tekst objavljen 16. siječnja 2022. godine. „Marija Selak i Nino Raspudić čekaju svoje drugo dijete: 'Beba bi trebala stići na ljeto'“¹⁹ naslov je iza kojeg se krije vijest o objavi druge trudnoće. Tekst je pisan u obliku proširene vijesti, a potpisan je redakcijski. Na prvom su mjestu istaknuti poslovni uspjesi Marije Selak Raspudić. Prikazana je kao sposobna žena i majka. U tekstu je ponovno predstavljen i Nino Raspudić. Navedeni su njegovi poslovni uspjesi i činjenica da iza sebe već ima jedan brak i kćer. Vijest nije izvorno Glorijina, već je prenesena s Teleskopa. Prenosjenje tuđe vijesti je uredno i u skladu s pravilima označeno. Iz teksta je vidljivo da su Mariju Selak Raspudić predstavili kao snažnu i sposobnu ženu te nema dijelova koji bi prema njoj mogli biti diskriminirajući. Zanimljivo, i u ovome tekstu je uočena pogreška kao i na Vecernji.hr, na istu temu – Marija Selak Raspudić predstavljena je kao Marija Selak što nije njezin puni identitet. Ipak, medij s kojeg je tekst prenesen, Teleskop.hr, Mariju Selak Raspudić naveo je punim identitetom: Marija Selak Raspudić. Tekst je opremljen obiteljskom fotografijom para.

¹⁹ <https://www.gloria.hr/gl/scena/zvezdane-staze/marija-selak-i-nino-raspudic-cekaju-svoje-drugo-dijete-beba-bi-trebala-stici-na-ljeto-15145950>

 RANKO SUVAR/CROPI

Slika 6.2.2. Prikaz bračnog para u tekstu objave druge trudnoće

7. Usporedba tekstova s obzirom na način pisanja i prikaz muškarca i žene

Kao prvi tekst za analizu odabran je onaj u kojemu je objavljena kandidatura Marije Selak Raspudić. Na oba portala već je u naslovima istaknuto da je ona nova članica, snaga stranke MOST. Ovakav naslov na prvi pogled privlači čitatelja da otvori tekst. Tekst objavljen na portalu Gloria.hr je stariji dok je Vecernji.hr objavio svoj tekst dva dana kasnije, ali je on rađen u obliku intervjua. Sličnost se pronalazi u vremenu objave, a to su večernji sati kad je većina publike kod kuće pa ima vremena pratiti novosti na portalima. Tekst na portalu Vecernji.hr potpisan je kao autorski tekst dok je na Gloria.hr tekst potpisan redakcijski. Osim oblika teksta kojim je predstavljena Marija Selak Raspudić, najveća razlika nalazi se u prikazu nje same na fotografijama koje su odabrane za opremu teksta. To su primijetili i čitatelji portala te istaknuli tu činjenicu u komentarima. Nadalje, Gloria.hr je svoj tekst opremila i popratnim videomaterijalom, ali nisu radili detaljniji razgovor s Marijom Selak Raspudić. Prvi tekst u kojem se kandidatkinja predstavlja javnosti u odabiru fotografija nije korektan jer se time žena stavlja u neugodan položaj. Jednako kvalitetan tekst mogao se napraviti i fotografijama kakve je koristila Gloria.hr. U njihovom tekstu pažnju ne privlače fotografije već sadržaj teksta.

Sljedeći tekstovi su oni u kojima se predstavlja Nino Raspudić, odnosno najavljuje njegova kandidatura. Oba teksta objavljena su isti dan, nešto ranije onaj na portalu Vecernji.hr. Također su oba teksta potpisana redakcijski. I naslovi su formirani na sličan način – glavna izjava na kojoj se temelji naslov izvučena je iz rečenice Nine Raspudića u kojoj se najavljuje lov na mjesto u Saboru i spominje turbulentan odnos s predsjednikom Sabora Gordanom Jandrokovićem. Broj pregleda potvrđuje da je naslov očito privukao pažnju čitatelja. Sljedeće je način na koji je Nino Raspudić predstavljen javnosti. Na portalu Vecernji.hr predstavljen je kao njihov kolumnist te nisu detaljnije iznesene informacije o njemu koje bi čitatelju dale mogućnost da upozna tada potencijalnoga saborskog zastupnika. S druge strane, na portalu Gloria.hr predstavljen je primarno kao suprug Marije Selak Raspudić. Navedeno je kako se ona već kandidirala za svoje mjesto u Saboru te sada i on kreće njezinim stopama. Ipak, nakon toga slijedi detaljnije predstavljanje Nine Raspudića publici čime su ponudili korisniji sadržaj onima koji do najave kandidature možda i nisu znali za njega. Oba su portala kao temelje najave kandidature koristili ono što je izrečeno u emisiji „Nedjeljom u 2“ i oba su teksta opremljena gotovo identičnom fotografijom – na njoj se nalazi Nino Raspudić u odijelu na stolici kod Aleksandra Stankovića.

U daljnjem odabiru tekstova za analizu, istaknuo se onaj iza čijeg se naslova krije stanje na imovinskoj kartici bračnog para Raspudić. Nakon pobjede na izborima i ulaska u Sabor, svaki je zastupnik dužan dostaviti svoju imovinsku karticu. Naslov teksta je jednostavan te privlači čitatelja. Tekst je objavljen na portalu Vecernji.hr, a potpisan je redakcijski. Pisan je u obliku proširene vijesti. Ono što je posebno istaknuto u tekstu jest to da Marija Selak Raspudić ima veću saborsku plaću, ali i da zarađuje dodatno više od supruga. Uz ovaj tekst, par je predstavljen obiteljskom fotografijom s kćeri Danicom. Odabir fotografije za ovu temu mogao je biti i bolji jer gotovo da i nema veze s temom samog teksta. U tekstu se, sukladno tematici naglašava financijsko stanje bračnog para, a posebno se ističe činjenica da žena zarađuje više od muškarca. Uz sva današnja istraživanja i dostupne podatke, to je vrlo rijetko. Portal Gloria.hr nije objavio tekst na ovu temu.

Objava druge trudnoće bila je sljedeća tema koja se spominje kod bračnog para Raspudić. Između analiziranih portala, vijest je prvi prenio portal Vecernji.hr, a tekst je potpisan redakcijski. Pisan je u obliku proširene vijesti te se odmah na početku navodi najbitnije, pri čemu nijedan od partnera nije posebno istaknut. Spomenuto je jedino to da imaju zajedničko dijete te da Nino Raspudić ima kćer iz prvog braka. Iz naslova se jasno vidi tema teksta, no uočljiva je i pogreška. U svim dosadašnjim tekstovima, medijskim gostovanjima i pojavljivanjima u javnosti, Marija Selak Raspudić nakon udaje potpisivana je s dva prezimena. U ovome tekstu kao jedan od aktera navedena je Marija Selak Raspudić dok se u naslovu spominje Marija Selak. Uz nju, na dva se mjesta spominje i Nino Raspudić, suprug Marije Selak Raspudić. Udajom i promjenom prezimena Marija Selak zapravo je prestala postojati jer je postala Marija Selak Raspudić. Iz kojeg se razloga dogodila ova pogreška redakciji Vecernji.hr moguće je samo nagađati – jedna je mogućnost i grafičko rješenje (prijelom naslova).

Tekst na portalu Gloria.hr pisan je gotovo na identičan način kao i na Vecernji.hr. Popraćen je fotografijom para. Kao autor teksta navedena je redakcija. Osim teme teksta, ovim dvama tekstovima zajednički je izvor od kojega su preuzeli tekst. Zanimljivo, tamo je dobro naveden identitet Marije Selak Raspudić dok je kod oba portala jednaka pogreška. Gloria.hr je osim osnovnog dijela teksta u kojemu se prenose informacije o ponovnoj trudnoći i zajedničkom djetetu još dopisala i dio o bračnom paru. Zaključno, ni u jednom dijelu ovoga teksta ne nalazi se dio prema kojemu bi se moglo zaključiti da se na bilo koji način ugrožava, vrijeđa ili dovodi u položaj manje vrijednosti bilo koga od partnera Raspudić.

8. Zaključak

Na temelju analize odabranih tekstova prema postavljenim kriterijima, moguće je izvesti sljedeće zaključke.

Prva hipoteza (H1) „U hrvatskim *online* medijima žena se primarno prikazuje kao majka, a tek onda se govori o njezinim poslovnim i/ili akademskim postignućima“ – nije potvrđena. Iako je potvrđen dio u kojemu se tvrdi da se uloga majke naglašava u tekstu, u analiziranim medijskim sadržajima na oba portala pokazuje se da je majčinstvo zaista bilo istaknuto, ali nije predstavljeno kao jedino i najvažnije postignuće žene. Konkretno, kod Marije Selak Raspudić više je pozornosti posvećeno njezinim akademskim i poslovnim postignućima.

Druga hipoteza (H2) „Vidljiva je razlika u odijevanju između žene i muškarca – na fotografijama kojima su opremljeni takvi novinarski prilozi žene pokazuju više gole kože nego muškarci“ – djelomično je potvrđena. Za opremu priloga o kandidaturi Marije Selak Raspudić na portalu Vecernji.hr odabrane su neprimjerene fotografije, što su primijetili i čitatelji iz čijih je komentara vidljivo da većina njih ne podržava takav pristup. Marija Selak Raspudić prikazana je na pet fotografija, a na gotovo svakoj fotografiji nazire joj se donje rublje. S druge strane, njezin suprug, Nino Raspudić, na fotografijama na istu temu prikazan je u odijelu. Ovakav način prikaza ženske osobe u hrvatskim *online* medijima bio je očekivan.

Premda se rezultati istraživanja čine suprotnim od početnih pretpostavki, izbor bračnog para Raspudić za ilustrativan primjer medijskog praćenja i prikaza pokazao se opravdanim i potvrdio razliku u prikazu muškaraca i žena u odabranim medijima – kako općem informativnom (Vecernji.hr), tako i specijaliziranom ženskom (Gloria.hr). Analiza odabranih medijskih sadržaja potvrdila je također da dio publike prepoznaje takve rodne razlike u medijskom prikazu, ali na temelju komentara nije moguće precizno zaključiti u kojoj ih mjeri (ne) podržava.

Sveučilište Sjever

UNIVERSITY
OF NORTH

SVEUČILIŠTE
SJEVER

IZJAVA O AUTORSTVU I SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU

Završni rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, PAULINA TOPOLKO pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog rada pod _____ naslovom NEDISKRIKAT MUŠKARCA I ŽENE NA PRIMJERU BRACINOG PARA RASPUK NA VEČERNJI HR I GLOBIA HR te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:

Topolko
(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/ diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, PAULINA TOPOLKO (ime i prezime) neopozivo izjavljujem da sam suglasan/na s javnom objavom završnog rada pod naslovom NEDISKRIKAT MUŠKARCA I ŽENE NA PRIMJERU BRACINOG PARA RASPUK NA VEČERNJI HR I GLOBIA HR (upisati naslov) čiji sam autor/ica.

Student/ica:

Topolko
(vlastoručni potpis)

9. Literatura

Knjige:

- [1] Brautović, M. 2011. *Online novinarstvo*. Zagreb: Školska knjiga.
- [2] Malović, S. 2005. *Osnove novinarstva*. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga.
- [3] Zimmer, W. 2013. *Smjernice za prepoznavanje slučajeva diskriminacije*. Grad: Institut za ljudska prava.

Mrežni i elektronički izvori:

- [1] <https://eige.europa.eu/hr/taxonomy/term/1222>, pristupljeno 27.07.2022.
- [2] <https://www.zeneimediji.hr/sto-su-rodni-stereotipi-i-kako-utjecu-na-stvarnu-ravnopravnost-zena-i-muskaraca/>, pristupljeno 27.07.2022.
- [3] <https://op.europa.eu/webpub/com/factsheets/women/hr/>, pristupljeno 01.08.2022.
- [4] <https://www.poslovni.hr/lifestyle/novine-koje-su-obiljezile-povijest-i-postavile-nove-trendove-u-novinarstvu-120066>, pristupljeno 01.08.2022.
- [5] <https://www.vecernji.hr/impresum/>, pristupljeno 01.08.2022.
- [6] <https://www.gloria.hr/gl/scena/zvezdane-staze/prve-naslovnice-glorije-koje-se-ne-zaboravljaju-8447162>, pristupljeno 01.08.2022.
- [7] <https://filoz.ffzg.unizg.hr/nastavnici/marija-selak/>, pristupljeno 08.08.2022.
- [8] http://www.ffzg.unizg.hr/talijan/?page_id=434, pristupljeno 08.08.2022.
- [9] <https://www.vecernji.hr/vijesti/marija-selak-raspudic-u-prvom-intervjuu-otkrila-zasto-bas-most-imam-samo-jednog-uzora-1404477>, pristupljeno 03.08.2022.
- [10] <https://www.vecernji.hr/vijesti/raspudic-spekulira-se-idem-li-na-izbore-da-ulazim-u-politiku-1404749>, pristupljeno 03.08.2022.
- [11] <https://www.vecernji.hr/showbiz/marija-selak-raspudic-otkrila-velike-planove-na-jesen-idemo-pred-oltar-1410472>, pristupljeno 04.08.2022.
- [12] <https://www.vecernji.hr/vijesti/imovinska-kartica-supruznika-raspudic-ona-vise-zaraduje-on-ima-vise-ustedevine-1428149>, pristupljeno 04.08.2022.
- [13] <https://www.vecernji.hr/vijesti/bracni-par-raspudic-ocekuje-jos-jednu-bebu-1555542>, pristupljeno 04.08.2022.
- [14] <https://www.gloria.hr/gl/scena/zvezdane-staze/nova-zivotna-uloga-marije-selak-raspudic-energicna-docentica-hrabro-stupa-na-politicku-scenu-10326586>, pristupljeno 07.08.2022.

[15] <https://www.gloria.hr/gl/scena/zvezdane-staze/nino-raspudic-objavio-da-stupa-u-politicku-arenu-istrcavam-na-teren-ulazim-u-ring-vrijeme-je-10337023>, pristupljeno 07.08.2022.

10. Popis slika

Slika 5.1.1. Nino Raspudić na naslovnica Večernjeg lista	13
Slika 5.2.1. Marija Selak Raspudić na naslovnica časopisa Gloria.....	14
Slika 6.1.1. Prikaz Marije Selak Raspudić u predizbornom intervjuu	16
Slika 6.1.2. Prikaz Nine Raspudića u najavi kandidature za parlamentarne izbore	17
Slika 6.1.3. Prikaz najave vjenčanja Raspudića u Večernjem listu.....	18
Slika 6.1.4. Prikaz bračnog para u tekstu objave druge trudnoće	20